

**Cyfoeth
Naturiol**
Cymru
**Natural
Resources**
Wales

Adroddiad ar Gynllun Lwfansau Tirlenwi (CLT) Cymru 2016/17

Canlyniadau terfynol

Hydref 2017

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

**Cyfoeth
Naturiol**
Cymru
**Natural
Resources**
Wales

Cyhoeddwyd gan:
Cyfoeth Naturiol Cymru
Tŷ Cambria
29 Heol Casnewydd
Caerdydd
CF24 0TP

0300 065 3000 (Llun – Gwener, 8am – 6pm)

ymholiadau@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk
www.cyfoethnaturiol.cymru

Ystadegau swyddogol

Ystyrir bod y wybodaeth a geir yn yr adroddiad hwn yn Ystadegau Swyddogol, ac fe'i cynhyrchwyd a'i chyhoeddi yn unol â threfniadau a gymeradwywyd gan Awdurdod Ystadegau'r DU. Am ragor o wybodaeth am Ystadegau Swyddogol ac Awdurdod Ystadegau'r DU, ewch i www.statisticsauthority.gov.uk
Am faterion ystadegol sydd a wnelo â'r cyhoeddiad hwn, cysylltwch ag John Fry:
john.fry@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk

© Cyfoeth Naturiol Cymru

Cedwir pob hawl. Cewch atgynhyrchu'r ddogfen hon trwy ganiatâd o flaen llaw gan Gyfoeth Naturiol Cymru.

Crynodeb Gweithredol

Mae'r adroddiad hwn yn cwmpasu Ddeuddeg flwyddyn lawn Cynllun Lwfansau Tirlenwi (CLT) Cymru, o 1 Ebrill 2016 i 31 Mawrth 2017.¹ Mae'r canlyniadau a gyflwynir yn yr adroddiad hwn yn derfynol. Pwrpas y cynllun yw sicrhau nad yw gwastraff trefol pydradwy yn cael ei anfon i safleoedd tirlenwi. Mae Llywodraeth Cymru yn gosod cyfyngiadau ar faint o wastraff trefol pydradwy gaiff awdurdodau lleol yng Nghymru ei dirlenwi.

Penawdau cydymffurfiaeth

Roedd awdurdodau lleol Cymru wedi tirlenwi 90,827² o dunelli o wastraff trefol pydradwy yn 2016/17, o gymharu â lwfans o 390,000 o dunelli ar gyfer Cymru gyfan. Roedd hyn 77% yn llai (299,173 o dunelli) na'r lwfans. Llwyddodd y 22 awdurdod lleol i gynhyrchu o fewn y lwfans unigol a bennwyd iddynt.

Mae Cymru wedi lleihau faint o wastraff trefol pydradwy a dirlenwyd gan 89% (760,662 o dunelli³) ers blwyddyn lawn gyntaf y cynllun yn 2005/06. Mae lleihau faint o wastraff trefol pydradwy sy'n cael ei anfon i safleoedd tirlenwi yn helpu i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr, gan atal nwy methan rhag cael ei gynhyrchu a'i ryddhau i'r aer o safleoedd tirlenwi. Mae hyn yn bwysig am fod methan ddau ddeg pum gwaith yn gryfach na charbon deuocsid fel nwy tŷ gwydr.

O edrych ar berfformiadau unigol awdurdodau lleol ar gyfer 2016/17, defnyddiodd Blaenau Gwent, Caerdydd, Sir Ddinbych, Sir Fflint, Merthyr Tudful, Sir Fynwy, Rhondda Cynon Taf, Thorfaen, Bro Morgannwg a Wrecsam lai na 10% o'u lwfansau, tra bod Gwynedd a Abertawe wedi defnyddio dros 70% o'u lwfansau.

At ei gilydd, mae awdurdodau lleol wedi parhau i wneud cynnydd da wrth ddargyfeirio gwastraff trefol pydradwy rhag cael ei dirlenwi. Fodd bynnag, bydd cyflawni'r targedau sydd i ddod, hyd at 2020, yn arbennig o anodd i'r awdurdodau lleol hynny a oedd yn agos at fynd y tu hwnt i'w lwfansau unigol ar gyfer 2016/17.

¹ Cyfeiria'r Cynllun Lwfansau Tirlenwi ond at wastraff trefol a gesglir gan awdurdodau lleol.

² Allan o gyfanswm o 1,589,795 o dunelli o wastraff trefol pydradwy a gasglwyd gan awdurdodau lleol Cymru.

³ Anfonwyd 851,489 o dunelli o wastraff trefol pydradwy i'w dirlenwi yn 2005-06.

Cynnwys

1 Cefndir	4
2 Dilysu – Awdurdod Monitro	5
3 Cydymffurfiaeth gan awdurdodau lleol	6
Atodiad 1 - Cydymffurfiad Awdurdod Lleol o gymharu â thargedau	8
Atodiad 2 – Gwaith cyflwyno adroddiadau gan awdurdodau lleol	10
Atodiad 3 – Map sy'n crynhoi lefelau cydymffurfio awdurdodau lleol	13
Gwybodaeth Ansawdd Allweddol	14
Geirfa	15

Ffigurau a Thablau

Ffigur 1.	Maint y gwastraff trefol pydradwy a dirlenwyd o gymharu â lwfansau awdurdodau lleol Cymru 2015/16	9
Ffigur 2.	Cyfran yr awdurdodau lleol a adroddodd yn brydlon yn 2015/16 o gymharu â 2014/15	11
Tabl 1.	Cymharu data WasteDataFlow (WDF) a chofnodion safleoedd tirlenwi sy'n dangos faint o wastraff trefol a dirlenwyd yng Nghymru yn 2015/16 a'r gwahaniaeth rhwng y ddwy gyfres o ddata cyn ac ar ôl y broses ddilysu	6
Tabl 2.	Perfformiad CLT ar gyfer 2016/17	8
Tabl 3.	Canllawiau adrodd statudol y CLT	10
Tabl 4.	Cydymffurfiaeth â therfynau amser ar gyfer adrodd data WasteDataFlow, fesul awdurdod lleol	12

1 Cefndir

Sefydlwyd Cynllun Lwfansau Tirlenwi Cymru⁴ drwy Reoliadau Cynllun Lwfansau Tirlenwi (Cymru) 2004. Pwrpas y cynllun yw sicrhau nad yw gwastraff trefol pydradwy yn cael ei anfon i safleoedd tirlenwi. Mae lleihau faint o wastraff trefol pydradwy sy'n cael ei anfon i safleoedd tirlenwi yn helpu i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr, gan atal nwy methan rhag cael ei gynhyrchu a'i ryddhau i'r aer o safleoedd tirlenwi. Mae methan ddau ddeg pum gwaith yn gryfach na charbon deuocsid fel nwy tŷ gwydr.

Mae Llywodraeth Cymru yn gosod cyfyngiadau ar faint o wastraff trefol pydradwy gaiff awdurdodau lleol yng Nghymru ei dirlenwi. Cyfoeth Naturiol Cymru yw awdurdod monitro'r cynllun, ac mae'n ddyletswydd arno i adrodd ar berfformiad mewn perthynas â lwfansau blynyddol pob awdurdod lleol a'r cyfanswm ar gyfer Cymru gyfan. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn gyfrifol am gysoni'r lwfansau sydd ar gael i bob awdurdod lleol i gyd-fynd â faint o wastraff trefol pydradwy a dirlenwyd ganddynt. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn amcangyfrifo faint o wastraff trefol pydradwy a anfonir i'w dirlenwi, a hynny gan ddefnyddio dull o gydbwysu màs.⁵

Dywed rheoliadau'r Cynllun Lwfansau Tirlenwi y dylai'r gwastraff pydradwy a gesglir fod yn 61% o gyfanswm y gwastraff trefol a gesglir. Ers hynny, mae Llywodraeth Cymru wedi adolygu pydradwyedd gwastraff trefol ac wedi dod i'r casgliad bod y ffigur hwn dal yn briodol.

Ymhen pum mis i ddiwedd y flwyddyn gynllun, rhaid i Gyfoeth Naturiol Cymru bennu faint o wastraff trefol pydradwy a dirlenwyd gan bob awdurdod lleol. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn darparu data blynyddol a gysonwyd i Lywodraeth Cymru ar 1 Medi bob blwyddyn. Ymgynghorir â Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ac awdurdodau lleol ynghylch y data, a chyhoeddir yr adroddiad terfynol ar wefan Cyfoeth Naturiol Cymru, sy'n gweithredu fel cofrestr y lwfansau tirlenwi.

Hysbysir Llywodraeth Cymru os yw unrhyw awdurdod lleol yn mynd y tu hwnt i'r lwfans a ganiateir iddo, a bydd yr awdurdod lleol yn agored i gael ei gosbi'n ariannol. Rhaid i Lywodraeth Cymru sefydlu a chynnal cofrestr cosbau sy'n cynnwys manylion gorchmynion o'r fath.

Gellir cael rhagor o wybodaeth am ddyrannu lwfansau yn nogfen Llywodraeth Cymru 'Cynllun Lwfansau Tirlenwi: Dyrannu Lwfansau 2009-2020'⁶.

⁴ Cyfeiria'r Cynllun Lwfansau Tirlenwi ond at wastraff trefol a gesglir gan awdurdodau lleol.

⁵ Mae disgrifiad cryno o'r dull o gydbwysu màs yn yr eirfa.

⁶http://gov.wales/topics/environmentcountryside/epq/waste_recycling/disposal/landfill/allowances/?skip=1&lang=cy

2 Dilysu – Awdurdod Monitro

Mae blwyddyn y Cynllun Lwfansau Tirlenwi yn para o 1 Ebrill hyd 31 Mawrth. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn defnyddio proses dau gymal, bob chwarter, er mwyn archwilio'r data ar ôl iddo gael ei gyflwyno i WasteDataFlow.⁷ Archwiliad desg o'r holl ddata a gyflwynwyd gan awdurdodau lleol yw cymal un. Yng nghymal dau, caiff WasteDataFlow ei ddilysu gan ddefnyddio cofnodion safleoedd tirlenwi. Yn 2012, dechreuodd Cyfoeth Naturiol Cymru ar broses chwarterol o ddilysu data safleoedd pen y daith ar gyfer targedau adfer statudol yr awdurdodau lleol. Mae hyn yn cynnwys archwiliad desg ar sail y swmp o ddeunydd yr adroddwyd ei fod wedi'i adfer bob blwyddyn gynllun.

2.1 Cymharu WasteDataFlow a chofnodion safleoedd tirlenwi

Mae Tabl 1 yn dangos y ffigurau ar gyfer faint o wastraff tirlenwi a ddilyswyd gan Gyfoeth Naturiol Cymru yn 2016/17. Mae'r canlyniadau'n dangos canran y gwahaniaethau gwreiddiol a therfynol rhwng y ddwy gyfres o ddata, cyn ac ar ôl dilysu. Yn 2016/17, roedd gwahaniaeth o 0.9% (neu 1,384 o dunelli) rhwng y ffigurau ar ôl eu dilysu. Mae hyn yn llai na'r gwahaniaeth o 1.6% yn 2015/16. Mae cyfanswm y gwahaniaeth terfynol yn gyfforddus o fewn y targed o 10% a osodwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae hyn yn welliant mawr o gymharu â'r gwahaniaethau gwreiddiol, cyn dilysu, ym mhob chwarter o'r flwyddyn.

O'r 148,477 o dunelli a ddilyswyd gan Gyfoeth Naturiol Cymru, anfonwyd 137,012 o dunelli i safleoedd tirlenwi yng Nghymru a 9,920 o dunelli i safleoedd tirlenwi yn Lloegr. Tirlenwyd y gweddill ar ôl ynni gan driniaethau gwastraff y tu allan i'r DU. Mae gan y gwastraff hwn bydradwyedd o 0%.

Ar ôl cynnal 88 archwiliad ar gyfer yr awdurdodau lleol drwy gydol blwyddyn y cynllun, mae 4 yn parhau i ddangos anghysondeb o fwy na 10% neu 100 tunnell. Achoswyd y gwahaniaethau rhwng y ddwy gyfres o ddata am sawl rheswm, yn eu plith:

- safle tirlenwi'n cofnodi gan ddefnyddio Rhestr Wastraff (neu Gatalog Gwastraff Ewrop), tra bod awdurdodau lleol yn adrodd yn WasteDataFlow yn ôl y math o ddeunydd. Mae'r systemau adrodd hyn yn creu trafferthion wrth gymharu a hefyd wrth wahaniaethu gwastraff trefol, yn ôl ei ddiffiniad dan reoliadau'r Cynllun Lwfansau Tirlenwi;
- mae'n bosibl bod contractwyr preifat yn cymryd gwastraff trefol nad yw'n fater i'r awdurdod lleol a gwastraff nad yw'n drefol yn yr un cerbyd a ddefnyddir i gasglu gwastraff trefol yr awdurdod lleol. Felly, mae'n anodd

⁷ Cofnodir a chyflwynir data drwy gyfrwng dull adrodd ar-lein (WasteDataFlow), ac fe'i rhannir yn gyfres o lefelau, o 0 (cofnodi data) i 40 (Llywodraeth Cymru). Mae awdurdod lleol yn cyflwyno data i Gyfoeth Naturiol Cymru i'w dilysu ar Lefel 30.

cyfrifo'n gywir swm y gwastraff trefol a gasglwyd gan awdurdod lleol ac a dderbyniwyd ar y safle tirlenwi;

- anawsterau gyda phentyrru a/neu ddostrannu gwastraff trefol o safle tirlenwi a ddefnyddir gan sawl awdurdod lleol.

Tabl 1. Cymharu data WasteDataFlow (WDF) a chofnodion safleoedd tirlenwi sy'n dangos faint o wastraff trefol a dirlenwyd yng Nghymru yn 2016/17 a'r gwahaniaeth rhwng y ddwy gyfres o ddata cyn ac ar ôl y broses ddilysu

Chwarter	2016-17		2016-17		2016-17	
	Gwybodaeth safleoedd – gwastraff soled dinesig		WasteDataFlow – gwastraff soled dinesig		% Gwahaniaeth:	
	a anfonwyd i safleoedd tirlenwi (tunelli)		a anfonwyd i safleoedd tirlenwi (tunelli)*		rhwng y ddwy set o ddata	
	Gwreiddiol	Terfynol	Gwreiddiol	Terfynol	Gwreiddiol	Terfynol
1	36,948	39,844	39,751	40,316	7.1%	1.2%
2	35,436	38,900	38,995	39,311	9.1%	1.0%
3	24,959	33,327	33,439	33,218	25.4%	0.3%
4	31,579	35,239	34,061	35,632	7.3%	1.1%
Cyfanswm	128,922	147,311	146,246	148,477	11.8%	0.9%

* Dyma gyfanswm y Gwastraff Trefol Solet (GTS) a adroddwyd ei fod wedi'i dirlenwi yn WasteDataFlow, ac sydd wedi'i wirio mewn perthynas â chofnodion safle. Bydd y ffigur hwn ychydig yn is na'r cyfanswm a anfonwyd i safleoedd tirlenwi am nad yw peth gwastraff tirlenwi yn cael ei ddilysu oherwydd dosrennir gwastraff gwrthodedig a gwastraff a wrthodwyd ar ôl sawl proses drin, lle na ellir nodi'r safle tirlenwi neu gyfran yr awdurdod lleol.

3 Cydymffurfiaeth gan Awdurdodau Lleol

Ceir y canlyniadau cyfan ar gyfer blwyddyn fonitro 2016/17 yn Atodiad 1 ar y tudalennau canlynol.

Mae'r canlyniadau blynyddol yn dangos bod yr holl awdurdodau lleol wedi cyflawni eu rhwymedigaethau parthed y lwfansau tirlenwi yn ystod 2016/17. Anfonwyd 90,827 o dunelli o wastraff trefol pydradwy o Gymru i gael eu tirlenwi o gymharu â lwfans o 390,000 o dunnelli ar gyfer Cymru gyfan. Golyga hyn fod awdurdodau lleol Cymru gyda'i gilydd wedi tirlenwi 77% (299,173 o dunelli) o wastraff trefol pydradwy yn llai na'r lwfans ar gyfer 2016/17.

Dengys y canlyniadau fod gan 20 o awdurdodau lleol ddigon o ofod wrth gefn ar gyfer bodloni eu rhwymedigaethau yn y dyfodol oherwydd iddynt ddefnyddio llai na 70% o'u lwfansau. Defnyddiodd Blaenau Gwent, Caerdydd, Sir Ddinbych, Sir Fflint, Merthyr Tudful, Sir Fynwy, Rhondda Cynon Taf, Thorfaen, Bro Morgannwg a

Wrecsam lai nag 10% o'u lwfans dynodedig. Defnyddiodd Pen-y-bont ar Ogwr, Caerffili, Sir Gaerfyrddin, Ceredigion, Ynys Môn, Castell-nedd Port Talbot, Casnewydd, Sir Benfro a Powys lai na 50% o'u lwfans dynodedig. Defnyddiodd Conwy lai na 70% o'u lwfans dynodedig. Defnyddiodd Gwynedd ac Abertawe fwy na 70% o'u lwfans.

Mae Atodiad 3 yn dangos adlewyrchiad daearyddol o berfformiad yn erbyn y Cynllun Lwfansau Tirlenwi yng Nghymru.

Mae'r rhesymau dros newidiadau wrth ddefnyddio lwfansau'n amrywio yn ôl blynyddoedd a fesul awdurdod lleol. Yn gyffredinol, gellir priodoli newidiadau i'r canlynol:

- newidiadau i wasanaethau casglu gwastraff;
- newidiadau i arferion rheoli gwastraff a thechnolegau newydd/amgen;
- lefelau cyfranogiad y cyhoedd mewn cynlluniau ailgylchu;
- amgylchiadau na ragwelwyd (e.e. tywydd eithafol)

Atodiad 1 – Cydymffurfiad Awdurdod Lleol o gymharu â thargedau

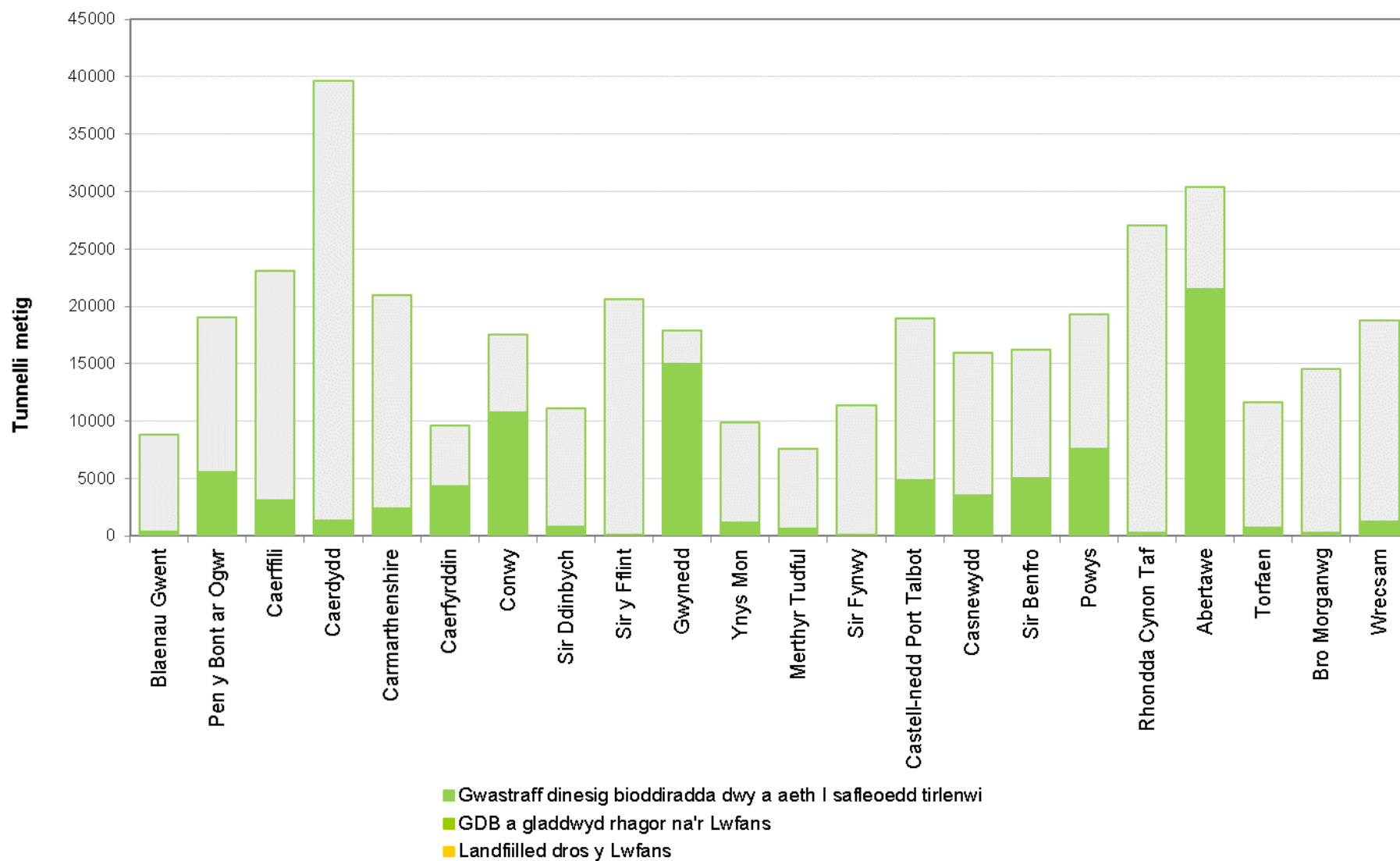
Tabl 2. Perfformiad CLT ar gyfer 2016/17

Awdurdod Lleol	Lwfans Cynllun Lwfansau Tirlenwi (tunnell) 2016/17	Gwastraff dinesig biogdiradda dwy a aeth i safleoedd tirlenwi	% o'r Lwfans Cynllun Lwfansau Tirlenwi a ddefnyddiw yd yn 2016/17
Blaenau Gwent	8,821	391	4.4%
Pen y Bont ar Ogwr	19,025	5,579	29.3%
Caerffili	23,119	3,115	13.5%
Caerdydd	39,660	1,356	3.4%
Carmarthenshire	20,997	2,388	11.4%
Caerfyrddin	9,655	4,326	44.8%
Conwy	17,513	10,777	61.5%
Sir Ddinbych	11,094	844	7.6%
Sir y Fflint	20,621	99	0.5%
Gwynedd	17,896	14,959	83.6%
Ynys Mon	9,867	1,151	11.7%
Merthyr Tudful	7,621	612	8.0%
Sir Fynwy	11,378	146	1.3%
Castell-nedd Port Talbot	18,910	4,832	25.6%
Casnewydd	15,925	3,578	22.5%
Sir Benfro	16,178	5,057	31.3%
Powys	19,282	7,562	39.2%
Rhondda Cynon Taf	27,071	285	1.1%
Abertawe	30,391	21,461	70.6%
Torfaen	11,659	745	6.4%
Bro Morgannwg	14,579	303	2.1%
Wrecsam	18,738	1,262	6.7%
CYMRU	390,000	90,827	23.3%
			O dan 90%
			Rhwng 90-100%
			Dros 100%

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cadw cofrestr o berfformiadau awdurdodau lleol yn erbyn y Cynllun Lwfansau Tirlenwi ers i'r cynllun gychwyn yn 2004. Gellir dod o hyd iddi yn:

<https://naturalresources.wales/guidance-and-advice/environmental-topics/waste-management/landfill-allowance-scheme/?lang=cy>

Ffigur 1. Maint y gwastraff trefol pydradwy a dirllenwyd o gymharu â'r lwfans ar gyfer awdurdodau lleol Cymru 2016/17

Atodiad 2 – Gwaith cyflwyno adroddiadau gan awdurdodau lleol

Caiff terfyniadau adrodd ar gyfer awdurdodau lleol a gweithredwyr safleoedd tirlenwi (gweler Tabl 3) eu hamlinellu yn rheoliadau'r Cynllun Lwfansau Tirlenwi. Rhaid i awdurdodau lleol a gweithredwyr safleoedd tirlenwi gyflwyno cofnodion gwastraff trefol i Gyfoeth Naturiol Cymru⁸ o fewn mis i ddiwedd y cyfnod yna.

Tabl 3. Canllawiau adrodd statudol y CLT

Chwarter	Cyfnod	Canllawiau adrodd
1	Data o 1 Ebrill i 30 Mehefin	31 Gorffennaf
2	Data o 1 Gorffennaf i 30 Medi	31 Hydref
3	Data o 1 Hydref i 31 Rhagfyr	31 Ionawr
4	Data o 1 Ionawr i 31 Mawrth	30 Ebrill

Yn 2008-09, cynhyrchodd Cyfoeth Naturiol Cymru ganllawiau'r CLT ar adrodd a hysbysu, sy'n gosod amserlen fanylach ar gyfer awdurdodau lleol a gweithredwyr safleoedd tirlenwi er mwyn bodloni eu rhwymedigaeth dan reoliadau'r Cynllun Lwfansau Tirlenwi i ddarparu data cywir ac amserol.

Awdurdodau Lleol

Mae rheoliadau'r CLT yn ei gwneud hi'n ofynnol ar awdurdodau lleol i gyflwyno eu data gwastraff trefol i Gyfoeth Naturiol Cymru i gael eu dilysu, o fewn mis i ddiwedd y chwarter. Mae Ffigur 2 yn dangos graddfa cydymffurfiaeth adroddiadau data awdurdodau lleol yng Nghymru yn ystod 2016/17.

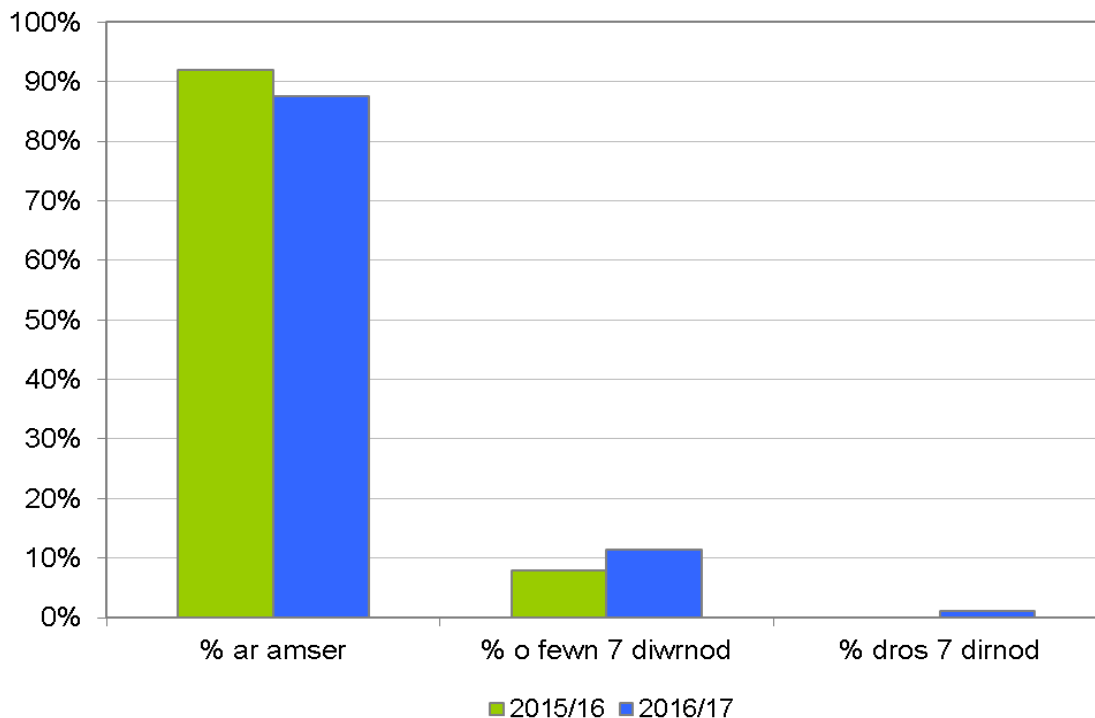
Mae lefel yr adroddiadau prydlon yng Nghymru yn 2016/17 ychydig yn waeth nag yn y flwyddyn flaenorol. Roedd 15 awdurdod lleol yn parhau i adrodd yn brydlon ac yn gyson drwy gydol y flwyddyn (Gostyngiad o un o 2015/16).

Y prif resymau dros fod awdurdodau lleol yn adrodd ar ôl y dyddiad terfyn oedd:

- materion technegol;
- materion staffio ac adnoddau mewn awdurdodau lleol;
- oedi cyn i awdurdodau lleol dderbyn data gan gontractwyr;
- yr amser ychwanegol a dreuliodd yn cyrchu data ar gyfer gofynion adrodd eraill.

⁸ Dan reoliadau'r CLT, nodir mai 'Asiantaeth yr Amgylchedd' yw'r awdurdod monitro ond, yng Nghymru, fe'i weinyddwyd gan Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru. Trwy Orchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru (Swyddogaethau) 2013, cafodd swyddogaethau datganoledig Asiantaeth yr Amgylchedd eu trosglwyddo i Gyfoeth Naturiol Cymru.

Ffigur 2. Cyfran yr awdurdodau lleol a adroddodd yn brydlon yn 2016/17 o gymharu â 2015/16

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn adrodd i Lywodraeth Cymru ar gydymffurfiaeth awdurdodau lleol â'r terfyniadau adrodd. Mae Tabl 4 ar y dudalen nesaf yn rhoi rhagor o wybodaeth ar brydlondeb adrodd awdurdodau lleol yn 2016/17.

Gweithredwyr safleoedd tirlenwi

Mae'n ofynnol ar weithredwyr safleoedd tirlenwi i adrodd faint o wastraff trefol a dderbynnir yn eu safleoedd, a hynny o fewn mis i ddiwedd y chwarter. Adroddwyd ar WasteDataFlow bod 46 safle tirlenwi yng Nghymru a Lloegr wedi'u nodi fel rhai sy'n derbyn gwastraff trefol gan awdurdodau lleol sy'n deillio o Gymru yn 2016/17 – 13 yng Nghymru a 33 yn Lloegr. Hefyd, adroddwyd ar wastraff a dirlenwyd dramor ar ôl iddo gael ei losgi yn WasteDataFlow. Mae cyfanswm y safleoedd tirlenwi a adroddwyd wedi gostwng o 48 i 46 yng Nghymru a Lloegr.

Tabl 4. Cydymffurfiaeth â therfynau amser ar gyfer adrodd data WasteDataFlow, fesul awdurdod lleol

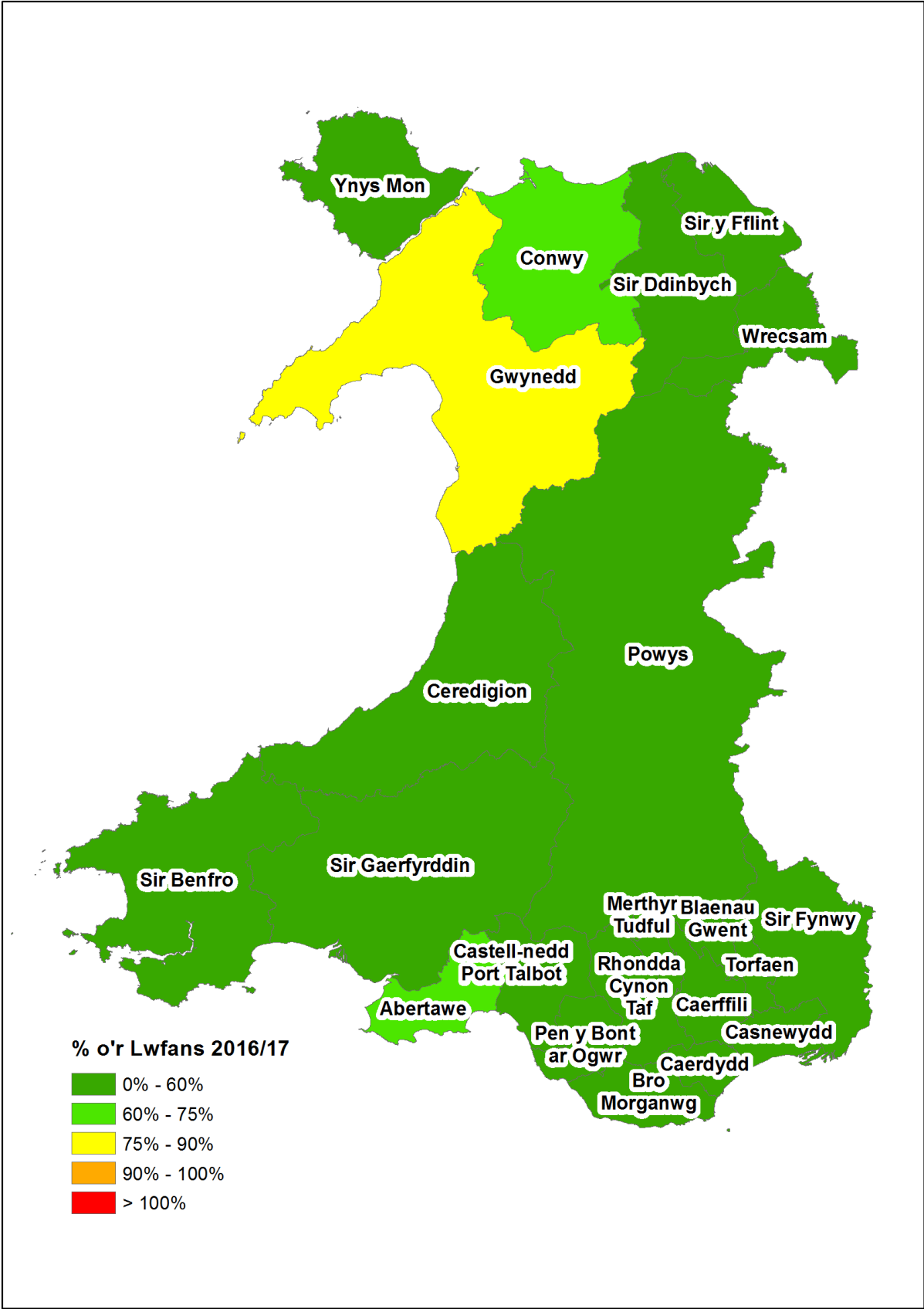
Awdurdod Lleol	Ebr-Meh 2016	Gorff- Medi 2016	Hyd- Rhagfyr 2016	Ion- Maw 2017
Blaenau Gwent	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Pen-y-bont ar Ogwr	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Caerffili	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Caerdydd	O fewn 7 diwrnod	Ar amser	Ar amser	Dros 7 diwrnod
Sir Gaerfyrddin	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Ceredigion	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Conwy	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Sir Ddinbych	O fewn 7 diwrnod	Ar amser	O fewn 7 diwrnod	O fewn 7 diwrnod
Sir y Fflint	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Gwynedd	O fewn 7 diwrnod	Ar amser	Ar amser	O fewn 7 diwrnod
Ynys Môn	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Merthyr Tudful	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Sir Fynwy	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Castell-nedd Port Talbot	Ar amser	Ar amser	Ar amser	O fewn 7 diwrnod
Casnewydd	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Sir Benfro	Ar amser	Ar amser	O fewn 7 diwrnod	Ar amser
Powys	Ar amser	Ar amser	O fewn 7 diwrnod	Ar amser
Rhondda Cynon Taf	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Abertawe	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Torfaen	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser
Bro Morgannwg	Ar amser	Ar amser	Ar amser	O fewn 7 diwrnod
Wrecsam	Ar amser	Ar amser	Ar amser	Ar amser

Noder. Gellir ymestyn terfynau amser yn sgil penwythnosau/gwyliau banc, materion technegol, neu os y cytunwyd gydag awdurdod am resymau esgusodol. Rhoddwyd estyniad o 1 wythnos hefyd i'r holl awdurdodau ar gyfer datganiadau chwarter 3 (Hydref-Rhagfyr) i ganiatáu diweddarau data cwestiynau'r gwasanaeth.

Allwedd

	ar amser
	o fewn 7 diwrnod
	dros 7 diwrnod

Atodiad 3 – Map sy'n Crynhoi Lefelau Cydymffurfio Awdurdodau Lleol

Gwybodaeth Ansawdd Allweddol

1. Mae gan Gyfoeth Naturiol Cymru chwe wythnos i ddilysu'r data. Ynglwm wrth ddilysu, mae'r drefn o wirio bod yr holl gwestiynau perthnasol ynglŷn â WasteDataFlow wedi cael eu cwblhau gan yr awdurdodau lleol, a bod unrhyw wahaniaeth o ran cyfrifiadau rhwng y mewnbwn a'r allbwn a gofnodwyd yn cael ei nodi. Hysbysir yr awdurdod lleol perthnasol o unrhyw anghysonderau, a chymerir camau i'w cywiro. Ar ôl dilysu, mae Cyfoeth Naturiol Cymru hefyd yn gofyn i awdurdodau lleol ddarparu tystiolaeth ynglŷn â'u data gwastraff, sy'n broses barhaus drwy gydol y flwyddyn gynllun.
2. Gall fod rhai anghysonderau o ran mesur cyfanswm y gwastraff gan fod y gwastraff yn cael ei bwysu wrth iddo gael ei gasglu, ac yna eto pan gaiff ei anfon i'w drin. Yn ogystal, gall fod pwysau'n cael ei golli drwy brosesau trin amrywiol. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn dilysu cofnodion yr awdurdodau lleol ac yn ei gwneud hi'n ofynnol nad yw'r gwahaniaeth rhwng y swm a gesglir a'r swm a anfonir i gael ei drin yn fwy na 10% mewn unrhyw chwarter, oni bai bod esboniad dilys yn gallu cael ei roi. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru hefyd wedi rhoi rhagor o bwyslais ar awdurdodau i ddarparu mwy o dystiolaeth mewn perthynas â'u hystadegau gwastraff ers 2012-13.
3. Mae WasteDataFlow yn parhau i wella a datblygu, a gall hyn gael effaith ar y modd caiff data eu cofnodi. Mae hefyd yn cyflwyno adroddiadau data newydd ar sail anghenion data newydd. Gall rhai newidiadau fod yn gymhleth, gan greu effeithiau wrth adrodd na sylweddolwyd yn wreiddiol. Caiff yr holl newidiadau i'r system eu monitro'n ofalus ar gyfer gwahaniaethau rhwng y data a gofnodir a'r hyn a adroddir. Â bod gwahaniaethau'n digwydd, caiff system WasteDataFlow ei diwygio, a bydd unrhyw ddata a gyhoeddwyd yn flaenorol yn cael eu hadolygu a'u hamlygu yn unol â hynny.
4. Mae cywirdeb y data a adroddir i WasteDataFlow yn llwyr ddibynnol ar fesuriadau, rheolaeth data, ac adroddiadau awdurdodau lleol a gweithredwyr gwastraff. Er bod Cyfoeth Naturiol Cymru yn dilysu yn unol â'r rheoliadau, mae dilysu WasteDataFlow a gwirio mewn perthynas â data gwastraff eraill yn gyfyngedig yn sgil cywirdeb yr adroddiadau hyn.

Geirfa

Pydradwy

Yn gallu cael ei ddadelfennu gan blanhigion ac anifeiliaid.

Gwastraff Trefol Pydradwy (GTP)

Y rhan o wastraff trefol solet sy'n gallu cael ei ddadelfennu gan blanhigion ac anifeiliaid. Mae gwastraff trefol pydradwy yn cynnwys papur a charden, gwastraff bwyd a gardd, a chyfran o fathau eraill o wastraff, megis tecstilau.

Dargyfeirio (rhag cael ei dirlenwi)

Term sy'n cyfeirio at osgoi anfon gwastraff i safleoedd tirlenwi pan fydd modd ei anfon i gael ei drin yn amgen mewn ffordd sy'n well i'r amgylchedd. Rhoddir amlinelliad o'r hierarchaeth gwastraff yn Erthygl 4 o'r Fframwaith Gwastraff diwygiedig (Cyfarwyddeb 2008/98/EC). Rhydd hyn flaenoriaeth uchel i atal gwastraff yn y lle cyntaf. Pan grëir gwastraff, mae'n rhoi blaenoriaeth i'w baratol ar gyfer ei aildefnyddio, yna ailgylchu, yna adfer, ac yn olaf un, gwaredu (e.e. tirlenwi).

Nwy tŷ gwydr

Term a roddir i nwyon cyfansawdd yn yr atmosffer sy'n adlewyrchu gwres yn ôl i'r ddaear yn hytrach na'i adael i ddianc i'r gofod. Mae sawl nwy ynghlwm wrth y broses, gan gynnwys carbon deuocsid (CO₂), methan (CH₄), ocsid nitraidd (N₂O), osôn (O₃), anwedd dŵr (H₂O), a rhai o'r clorofflorocarbonau (CFCs).

Lloggi

Trin gwastraff â gwres mewn dull a reolir, naill ai er mwyn lleihau ei faint neu ei natur wenwynig. Gellir adfer ynni o losgi drwy ddefnyddio gwerth cynhesol y gwastraff i gynhyrchu gwres a/neu bŵer.

Cynllun Lwfansau Tirlenwi (CLT)

Pwrpas y Cynllun Lwfansau Tirlenwi yw sicrhau nad yw gwastraff trefol pydradwy yn cael ei anfon i safleoedd tirlenwi. Mae Llywodraeth Cymru yn gosod terfynau statudol ar faint o wastraff trefol pydradwy y gall awdurdodau lleol yng Nghymru ei anfon i safleoedd tirlenwi. Gall Llywodraeth Cymru roi cosb ariannol i awdurdodau lleol Cymru am fynd y tu hwnt i'w lwfansau ac am fethu â chydymffurfio â gofynion adrodd.

Yn rhinwedd ei swyddogaeth fel awdurdod monitro'r cynllun, mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn dilysu cofnodion gwastraff a gyflwynwyd gan awdurdodau lleol Cymru ac yn pennu faint o wastraff trefol pydradwy gaiff ei anfon gan bob awdurdod lleol i'w dirlenwi.

Safleoedd tirlenwi

Unrhyw safle lle caiff gwastraff ei osod. Mae safleoedd tirlenwi wedi'u gosod yn aml mewn hen byllau mwyngloddio neu chwareli. Mewn ardaloedd lle nad oes fawr ohonynt

neu lle nad oes gwagle parod, weithiau fe godir y tir a gosodir gwastraff uwchben y ddaear, a chaiff y tirwedd ei ailffurfio.

Rhestr Wastraff (Catalog Gwastraff Ewrop)

Mae'n ddull cyffredin o ddsbarthu nodweddion gwastraff at amrywiaeth eang o ddibenion, megis dosbarthu gwastraff peryglus. Mae pennu codau gwastraff yn cael effaith fawr ar gludo gwastraff, ar drwyddedau gosod (sy'n cael eu rhoi fel arfer at ddiben prosesu codau gwastraff penodol), ar benderfyniadau ynghylch potensial gwastraff i gael ei ailgylchu, neu ar ystadegau gwastraff.

Gwastraff trefol awdurdodau lleol

Mae'n cynnwys gwastraff cartrefi a gwastraff nad yw'n ymwneud â chartrefi sy'n cael ei gasglu a'i waredu gan awdurdodau lleol. Mae'n cynnwys casgliadau arferol o gartrefi, casgliadau ailgylchu penodol, casgliadau arbennig ar gyfer eitemau mawr, gwastraff a dderbynnir yn safleoedd amwynder dinesig, a gwastraff a gesglir o ffynonellau nad ydynt yn ymwneud â chartrefi.

Targedau adfer awdurdodau lleol

Gosodwyd targedau adfer awdurdodau lleol gan Lywodraeth Cymru dan Fesur Gwastraff (Cymru) 2010, a'u bwriad yw hybu rhagor o ailgylchu ac i wireddu manteision ehangach cysylltiedig mewn perthynas â chynaliadwyedd.

Dull o gydbwyso màs

Caiff y fformiwla cydbwyso màs ei weithredu'n chwarterol er mwyn cyfrifo faint o gynnwys pydradwy sydd yng ngwastraff trefol pob awdurdod lleol. Mae Llywodraeth Cymru wedi dynodi bod 61% o wastraff trefol awdurdodau lleol Cymru yn bydradwy. Mae'r fformiwla'n defnyddio'r data a adroddwyd i WasteDataFlow i addasu'r ganran hon ar sail pydradwyedd y gwastraff a ddargyfeiriwyd i gael ei ailgylchu, ei aildefnyddio, a'i gompostio. Defnyddir y ganran ddiwygiedig i gyfrifo faint o gynnwys pydradwy sydd mewn gwastraff a dirlenwir.

WasteDataFlow (WDF)

Ers 2004-05, defnyddir system adrodd ar-lein o'r enw WasteDataFlow er mwyn casglu cofnodion gwastraff awdurdodau lleol o ran symiau a mathau o wastraff, a sut y gwaredir â nhw (www.wastedataflow.org). Yng Nghymru, caiff hon ei rheoli gan Gyfoeth Naturiol Cymru.